

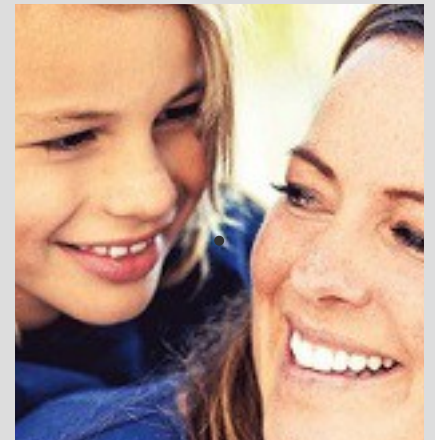
Varmt välkommen till föreläsningen

Introduktion till lågaffektivt bemötande

*Kunskapsforum
26 september 2017*

Annica Kosner
Leg psykolog/ST-psykolog

Exempel på Humanistiska utgångspunkter

Varje människa är unik.

Positiv människosyn. Människan föds god, med många möjligheter men omständigheter kan ha en betydande påverkan.

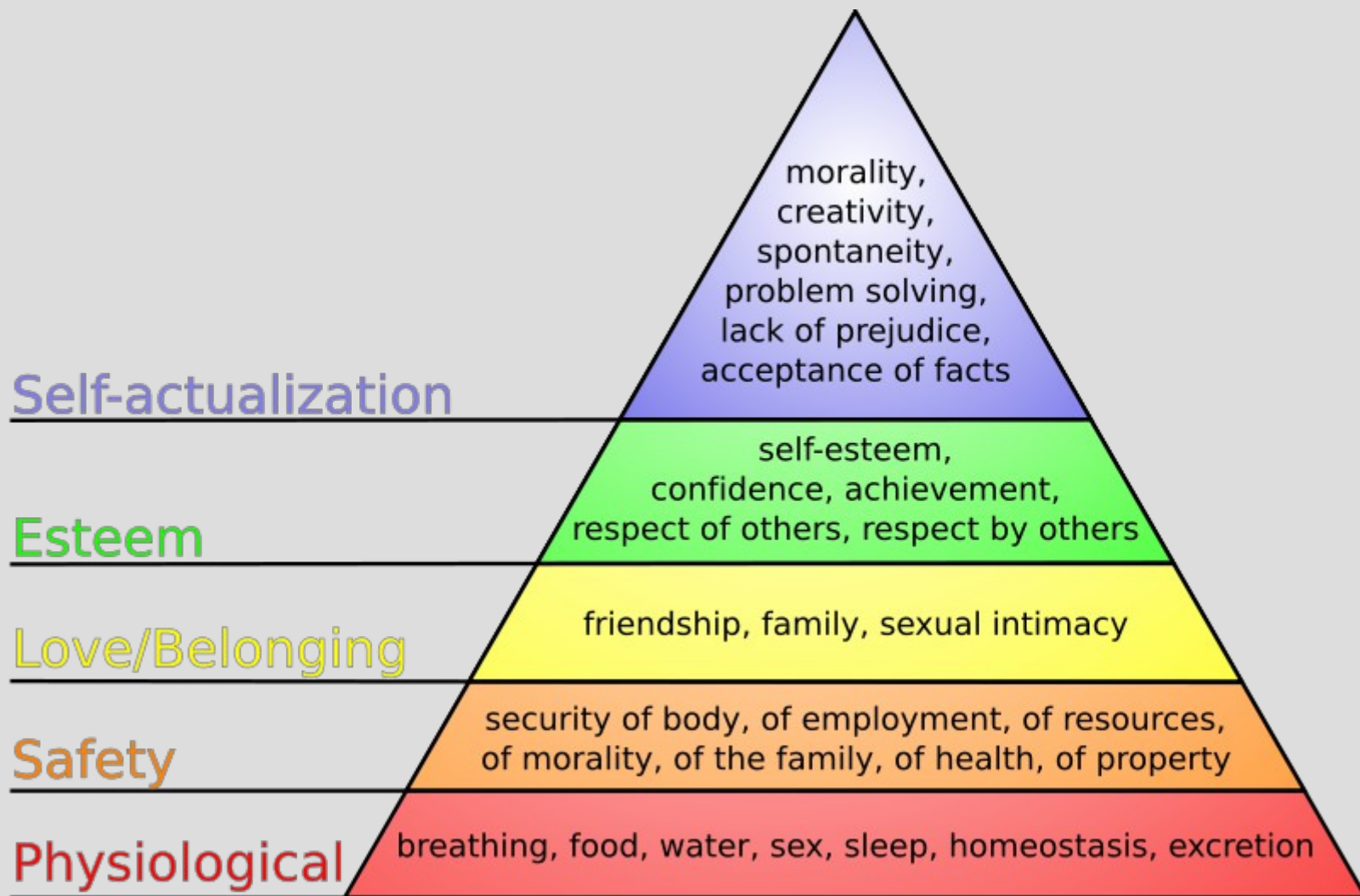
Människan befinner sig i ett blivande/nu-flöde, i ständig förändring.

Klientcentrering. Den andres upplevelsevärld är primär och central.

För att kunna förstå någon annan krävs att kunna se världen ur den andres perspektiv.

Behov - Primära och Sekundära.

Juridik

FNs konventioner om de mänskliga rättigheterna med bl a konventionen om rättigheter för funktionshindrade samt konventionen om barns rättigheter.

Diskrimineringslagen Motverka diskriminering pga t ex kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder.

Brottsbalken Nödvärnslagen. Man har rätt att använda nödvändig makt när fara för liv, hälsa eller egendom hotas. *Inte mer våld än nöden kräver!*

Socialtjänstlagen SoL LSS, LVU, LVM, Lex Sarah (anmälningsskyldighet).

Skollagen tydliggör skapandet av ordning, trygghet och studiero. Betonar skolans förebyggande arbete, samt vilka befogenheter personalen har.

Regeringsformen Skydd mot t ex tvång att uppge var vi står politiskt, religiöst eller kulturellt - samt slår fast att dödsstraff, kroppsstraff och tortyr är förbjudet.

HSL, 2 § Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård *på lika villkor för hela befolkningen*. Vården skall ges med *respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet*.

Samt bl a

PDL Patientdatalagen

FB Föräldrabalken

PSL Patientsäkerhetslagen (fd LYHS)

HSAN Prövar behörighetsfrågor (leg)

IVO Inspektionen för vård och omsorg

SI Skolinspektionen

SOSFS Socialstyrelsens författningssamling, föreskrifter och råd.

Etik

”Själva essensen i etiken
ligger i att den

*utmanar de föreställningar
man hittills
tagit för självklara”*

Etik

Etiken *vägleder i sökandet efter svar i etiska dilemman, ger inga färdiga svar.*

Etiken är *resultatet av människors reflektioner sedan tusentals år, inte subjektiva åsikter.*

Fakta påstår något om verkligheten. Kan ändra sig.

Etik

Godhetsprincipen

- Inte skada
- Bidra till välbefinnande

Människovärdesprincipen

- Alla människors lika värde
- Mänskliga rättigheter respekteras

Autonomiprincipen

- Respektera rätten till delaktighet och självbestämmande i beslut som rör personen själv

Rättvisepincipen

- Fördela lika
- Fördela efter behov

Etik

Centrala etiska begrepp

Människosyn

Makt

Rättigheter

Värden

Rättvisa

Värdighet

Integritet

Autonomi

Beroende och oberoende

Livskvalitet

Hälsa och mående

Respekt

Mening

Bemötande

Etik

Diskussion

Etik

Människosyn

(McGregor)

Teori X

Människan

- är av naturen lat
- ovillig att anstränga sig
- måste motiveras med yttre medel (kontroll, tvång)
- styrs av hot, straff och belöningar (konsekvens)
- vill ledas av auktoriteter
- vill slippa ansvar

Teori Y

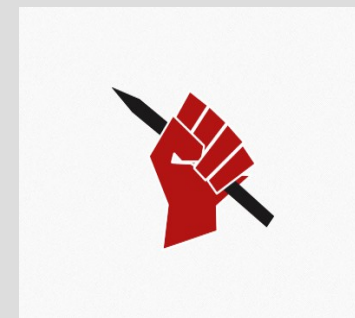
Människan

- är av naturen aktiv
- har en inre strävan mot utveckling och självkontroll
- motiveras av inre faktorer (intresse, mening, engagemang, lust) att nå mål.
- tar under rätta omständigheter gärna eget ansvar.

Etik Makt

Den asymmetriska maktrelationen:

- Fysisk makt
- Fysisk repressiv makt
- Fakta och Färdighetsmakt
- Ideologisk makt
- Nätverksmakt
- Formell makt
- Ekonomisk makt

Etik

Bemötande

- Jag - Det eller Jag - Du?

- Auktoritetsproblemet

Förmyndarattityd
Låt-gå-attityd

- Integritet
 - Materiellt
 - Livsrumsjaget
 - Kroppen
 - Det psykiska jaget
 - Anhöriga

Etik Rättvisa

Equality doesn't mean Justice

Equality

Justice

Etik

Etisk resonemangsmodell (enkel)

1. Vilka etiska principer krockar?
2. Vems intressen ska prioriteras?
3. Var ligger fokus?
4. Vad är viktigast att ta hänsyn till vid bedömningen av rätt eller orätt?

Etik

Filosofen **John Rawls** – kontraktsetik:

Människors samvaro bygger på etiska kontrakt.

- Om du uppför dig så uppför jag mig.
- Uppför du dig inte förlorar jag respekten för dina rättigheter.

Etik

- Filosofen **Martha Nussbaum** är den etiker som satt ljus på begreppet *Förmåga*.
 - De traditionella filosoferna har bortsett från begreppet och därmed exkluderat människor med funktionsnedsättningar.
- Kritiken mot Rawls etiska modell.
 - Kräver jämbördiga parter.
 - Människor hanteras likadant oavsett olikheter.

Vi i maktpositioner begränsar ständigt andras autonomi.
När vi gör det ska vi ha mycket goda argument.

Etik

Løgstrup: Det etiska kravet

“Den enskilde har aldrig med en annan människa att göra utan att denne håller något av den andres liv i sin hand. ... så det beror på den enskilde om den andres liv lyckas eller ej.”

Etik

Temple Grandin (f -47)

Professor vid Colorado State University. Har högfungerande autism, känd för sitt engagemang i djurrättsfrågor och autismfrågor.

"Jag hade EN lärare som trodde på mig. Utan honom hade jag inte varit där jag är idag."

"Jag oroar mig för vad vi gör mot alla dessa briljanta hjärnor"

Grandin, TED talks

Etik

*Förstod sig på kor och
djur lättare än
människor*

*Konstruerade en kram-
maskin (första?)*

*Idag en av USAs mest
framgångsrika inom sitt
fält*

I GAVE HER A VISION.
GAVE IT A VOICE.

I GA
GA

in Temple Grandin

Etik

Tony Attwood

Australiensk professor vid Griffith University in Queensland.

Globalt välkänd för sin kunskap om Asperger syndrom.

"Jag oroar mig inte för autistiska personer, jag oroar mig för vad andra gör mot autistiska personer."

(Attwood i Stockholm, april 2016)

Tillämpad etik

- Etiken i det praktiska arbetet handlar om vår *människosyn* – och den visar sig i
 - Hur vi bemöter
 - Hur vi talar om
 - Hur vi förhåller oss till den andres rättigheter
 - Hur vi förhåller oss till begrepp som autonomi
 - *Hur vi väljer metod*